

„Cím nélkül”, 10 x 7 cm, akril/papír

Bevezetés

A korinthusi gyülekezet nem volt könnyű helyzetben a 2. korinthusi levél megírásának idején. Ki is jelenthetjük bátran, hogy válságban volt. Több kihívással – külső és belső problémákkal – kellett szembenézniük, amelyekkel úgy tűnik, nehezen boldogultak.

Kívülről meg kellett tapasztalniuk, hogy más felfogással rendelkező emberek szivárognak be a közösségbe, akik zavart keltenek. A zavarnak pedig az egyik fő oka az volt, hogy más tanítást hirdettek a korábbiakhoz képest.

A belső problémák pedig az imént megnevezettekből következtek. Ezek a tanítások megosztották a gyülekezetet. Szakadások keletkeztek. Ami pedig ennél is nagyobb problémát jelentett, hogy a Pál apostol iránti tisztelet, apostoli tekintélye eltűnőben volt. Pál apostol nincs könnyű helyzetben, hiszen több problémát kell egyszerre megoldania. Ebben az írásban azt szeretném feltárni, hogy milyen feszültséggel kellett szembenéznie Pál apostolnak és a gyülekezetnek. Kik lehettek az ellenfelek, akik feszültséget okozhattak?

Ezen felül pedig pár olyan szempontot szeretnék megfogalmazni, amely elengedhetetlen volt, hogy a korinthusi gyülekezet állapotát stabilizálni lehessen.

1. A levélből kikövetkeztethető helyzet és a problémák feltárása

1.1 Feszültség

Korinthus települése korábban sem volt mentes a gyülekezeti problémáktól. Mivel is kellett szembenéznie Pál apostolnak? Mire kellett neki pontosan reagálnia? Erre a kérdésre szeretnénk először rávilágítani.

Simon Döme
András

A KORINTHUSI GYÜLEKEZET ARCULATA A MÁSODIK KORINTHUSI LEVÉL TÜKRÉBEN

A II. Korinthusi levél Pál apostol levelei között különleges helyet foglal el, hiszen kifejezetten sok személyes, olykor pedig inkább fájdalmas, gyötrelmes dolgot ismerhetünk meg életével, szolgálatával kapcsolatban.¹ Az egyik ilyen fájdalom Pálnak, hogy noha maga alapította azt a gyülekezetet, de minden jel arra utal, hogy az alapítást követően problémák tárháza jelent meg a korinthusi keresztyén közösségben.²

Amiben egészen bizonyosak lehetünk, hogy amikor a második levél megszületik, akkor már teljesen más a korinthusi gyülekezet helyzete, mint a korábbi időszakban.³ Ez a megváltozott helyzet pedig nagyon elkeserítette az apostolt.⁴ Mi lehetett az, ami ennyire elszomorította? Nagy valószínűség szerint az egyik ok az, hogy a korábbi problémák továbbra is jelen vannak a közösségben. A második ok pedig minden bizonynyal az, hogy az eddigiek mellett új problémák is megjelentek, amelyek következtében feszültség uralkodott. Mindezeknek a következtében pedig Pál apostolnak több támadást kellett elviselnie, elszenvednie,⁵ aminek következménye, hogy az apostolt szembe fordították a gyülekezettel, amíg nem tudott jelen lenni.⁶ Nagy sérelem, fájdalom volt számára ez a helyzet, de talán még ennél is jobban fájhatott neki, amikor a közösség a tiszta evangéliumot is elhagyta.⁷

A kihívások próbára tették a gyülekezetet, ennek szomorú eredménye pedig, hogy Pál apostolnak és a korinthusiaknak a bizalmi kapcsolata gyakorlatilag összeomlott.⁸ Innentől kezdve pedig egyértelmű – talán nem is meglepő –, hogy a II. Korinthusi levél egyik központi témája az apostoli tekintélye elleni támadás, a másik pedig ennek az apostoli tisztségnek a védelmezése.⁹

Képzeljük magunkat az apostol helyzetébe. Gondoljunk csak bele, milyen megalázó lehetett a gyülekezet alapítója számára egy ilyen mondatot lediktálni a levélbe: „Úgy gondolom, semmiben sem maradok el a fő-fő apostolok mögött.” (2Kor 11,5; 12,11) A Pál apostol által használt jelzők természetesen ironikusan értendőek.¹⁰ Ez számára az egyik legnagyobb próba, hiszen ő volt az, aki teljes odaadással élt és halt

1 PERES Imre: *Pál apostol túlvilági látomásai*, Debrecen, Patmosz Újszövetségi Kutatóintézet, 2016, 11.; KUSTÁR György: *Bevezetés az Újszövetségbe*, Sárospatak, Hernád Kiadó, 2024, 165.; VARGA Zsigmond J.: *Újszövetségi Bevezetés*, Budapest, Doktorok Kollégiumának Főtitkári Hivatala, 2000, 235.

2 BALLA Péter: 2 Korinthus 1,18–22 – Isten ígéreteinek beteljesedése Krisztusban, *Igazság és Élet*, 11. évfolyam (2017/4), 698–705, 698.

3 CSERHÁTI Sándor: *Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt második levele*, Budapest, Luther Kiadó, 2009, 18.; WOLFF, Christian: *Der zweite Brief des Paulus an die Korinther*, Leipzig, Evangelische Verlagsanstalt, 1989, 2011², 5–6.

4 PERES: i. m., 11.

5 TÖKÉS István: *A korinthusbeliekhez írt második levél magyarázata*, Kolozsvár, Erdélyi Református Egyházkerület, 1996, 6.

6 PERES: i. m., 11.; BALLA: i. m., 698.

7 PERES: i. m., 11.

8 CSERHÁTI: i. m., 18.; TÖKÉS: i. m., 5.

9 TÖKÉS: i. m., 5.; BULTMANN, Rudolf: *Der 2. Brief an die Korinther*, Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1987, 21.; KOCIS Imre: *Bevezetés az Újszövetség könyveibe*, Budapest, Szent István Társulat, 2019, 447.; WOLFF: i. m., 4.; KUSTÁR: i. m., 166.

10 KEENER, S. Craig: *1–2 Corinthians*, Cambridge, Cambridge University Press, 2005, 227.; CSERHÁTI: i. m., 18.

Krisztusért, éppen ezért egy igen fájó pont, hogy pont az apostolságát vonják kétségbe.¹¹ Minden valószínűség szerint viszont Pál mindig szem előtt tarthatta, hogy Jézus evangéliumának az a lelke, hogy maga Jézus is mert alázatos lenni, hiszen Ő is megalázta magát. Jézus sem dicsekedni jött ebbe a világba, hanem büntetéseket elszenvedni. Krisztus igazi szolgája ezt az alázatot, olykor megaláztatást sohasem szégyelli.¹²

A kialakult nehézségek miatt a levél kezdetén szükséges, hogy Pál saját magát igazolja a megbízhatatlanság vádjaival szemben.¹³ A későbbiekben található utalás arra a személyre nézve (2. rész), aki megsértette az apostolt. Pálnak pedig bizonyára nem esett jól, hogy a közösség tagjai nem keltek a védelmére. Ezt követően talán nem is csodálkozhatunk azon, hogy fájdalommal hagyta el a korinthusi testvéreket, arra figyelmeztetve őket, hogy legközelebbi találkozásakor már nem fog kegyelmezni a vétkesnek (2Kor 13,2).¹⁴

A jelen feszültségeit tetőzi, hogy a múlt kihívásai is jelen lehetnek még. Egyesek véleménye szerint néhány már korábban is szóvá tett ügy húzódozott át a második levél megírásának az idejére.¹⁵ Szintén a múlt kihívásaihoz kapcsolódóan gondolják, hogy a második levélben megjelenő „hamis munkások” (2Kor 11,13) tulajdonképpen nem lehetnek mások, mint azok a gnosztikus elhajlók, akikkel Pál apostol még az első levél megírásakor küzdhetett.¹⁶ Irányukban Pál apostol éles, fenyegető beszédekkel nyilvánul meg, és kétségbe vonja a Krisztus általi felhatalmazásukat.¹⁷ Az a hevesség, amellyel Pál apostol beszél róluk, amellyel hazug apostoloknak, csaló munkásoknak és a Sátán szolgáinak nevezi őket, még nála is példátlan. Szinte már a megadott tisztelet határát súrolja.¹⁸

Személy szerint Cserháti és Wolff véleményét tudom elfogadni, akik azt képviselik, hogy a szövegösszefüggés arra utal, hogy a második levélben említett ellenfelek nem annyira Pál tanítását, sokkal inkább az apostoli hitelét vonják kétségbe.¹⁹

Pál apostol az evangélium ügyéért nagy harcot vívott. Ebben a harcban pedig érzelmek és eszközök tág skáláját használja, amelyikre éppen szüksége volt a szolgálat során.²⁰ Pált megviselte ez a helyzet. Szembe kellett néznie a kétségeivel és a szorongásaival is. Számára egyértelmű, hogy a szorongások, küzdelmek, szenvedések elkerülhetők lennének, de ő mindezt az evangéliumért vállalta. Ő is érzi, ilyen értelemben az apostoli sors velejárói ezek a szenvedések (2Kor 4,9).²¹ A bölcsek a megpróbáltatásaik felso-

11 PERES: i. m., 74.

12 ABLONCZY Dániel: *Elég a kegyelem*, Budapest, Ablonczy Dániel gyermekei, 1991, 127.

13 KOCSIS: i. m., 447.; Emellett pedig utal egy szomorú incidensre melynek következménye egy korábbi, könnyek között írt levél (1,13-2,11).

14 KOCSIS: i. m., 452.; KEENER: i. m., 245.

15 KEENER: i. m., 245.; CSERHÁTI: i. m., 19.; Így például a mostohaanyjával együtt élő férfi esete (1Kor 5,1kk).

16 CSERHÁTI: i. m., 19.

17 WOLFF: i. m., 223.

18 KÄSEMANN, ERNST: *Die Legitimität des Apostels*, Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft Darmstadt, 1947, 13.

19 CSERHÁTI: i. m., 19.; WOLFF: i. m., 4-5.; BALLA: i. m., 698.

20 VARGA: i. m., 235.

21 LEDÁN-MUNTEAN István: 2Korinthus 4,6-10 (18) – Láthatók és láthatatlanok, *Igazság és Élet*, 18. évfolyam, (2024/1), 48-58, 50.

rolásával demonstrálták integritásukat vagy képességüket, hogy felül emelkedjenek a próbákon. Pál minden bizonnyal azért használta ezeket a felsorolásokat, hogy hosszú távú kitartását hangsúlyozza (2Kor 4,9-12).²²

Az eddigiek ismeretében már érezhetjük, kimondhatjuk, hogy Pál apostolnak mivel is kellett megküzdnie. Úgy tűnik, hogy a személyét, konkrétan az apostoli tisztségét érték támadások. Nehezen élhette meg, hogy az első korinthusi levél megírása óta a kihívások nem fogytak el, hanem újak jelentek meg. A következőkben szeretnénk arra kísérletet tenni, hogy láthassuk, kik lehettek az apostol ellenfelei, akiktől a támadásokat kapta.

1,2 Pál ellenfelei

Az előző pontban már körvonalazódtak a kihívások, feszültségformák. Kik lehetnek azok az emberek, csoportok, akik e feszültség keltése mögött állhatnak? Erre a kérdésre fogjuk a választ keresni ebben a részben.

Minden jel arra utal, hogy az első és a második levél megírása között „eltelt idő alatt alaposan megváltoztak a gyülekezet belső viszonyai”, és ezzel együtt természetesen a második levél által érintett kérdések köre is. Azt láthatjuk, hogy az első levél megírása idején inkább a gyülekezeten belül támadtak feszültségek, ellentétek, és ebből következően az egymás közötti nézeteltérések miatt kellett Pál apostolnak közbeavatkoznia. Ezekkel szemben itt már sokkal inkább az apostoli mivoltát ért támadásokkal kell foglalkoznia, de ezek a támadások már nem belülről érkeznek, hanem elsősorban kívülről jött hittestvérek részéről.²³ A kívülről érkezők számára világos volt a cél: Pál apostolt szerették volna a gyülekezet előtt lejáratni.²⁴ Azt láthatjuk, hogy a Pál elleni támadás a levél tanúsága szerint két menetben történik. Az egyik a gyülekezeten belülről indul, a korinthusi gyülekezet részéről.²⁵

Bár a 2Kor 12,21 és 13,2 leírása szerint volt egy közbeeső látogatás, amely a leírások szerint nem sikerült jól, hiszen Pál azt tapasztalja, hogy több gyülekezeti tag makacs erkölcsi eltévelyedésével vívódik, amely önmagában még nem jelentette volna feltétlen a közte és a gyülekezete közötti szakítás veszélyét, hiszen az ilyen erkölcsi gondok keresztyének között sajnos már abban az időben sem számítottak rendkívülinek.²⁶ A 12,21 fényében érezhetjük, hogy Pálnak el kell indulnia Korinthusba, rendezni kell mindazt, ami félrement. Levélben már nem lehet ezeket a nehézségeket megoldani.²⁷ Ezek a félelmek mind a megosztottságuk (12,20), mind a szexuális bűnök (12,21) miatt állnak fent, amelyek a korábbi időszakokban is jelen voltak.²⁸

Pál apostol el volt keseredve az egyik személy igazságtalan támadása miatt, de ami ennél is jobban fájhatott neki, hogy a korinthusi gyülekezet ebben a konfrontációban

22 KEENER: i. m., 174.

23 CSERHÁTI: i. m., 22.; TÖKÉS: i. m., 5.

24 KUSTÁR: i. m., 166.

25 CSERHÁTI: i. m., 22.

26 Uo., 22.

27 PERES: i. m., 89., KEENER: i. m., 245.

28 KEENER: i. m., 245.

nem állt mellé (2Kor 7,12.15; 2,5),²⁹ így pedig egyre betegbé vált Pál és a gyülekezet kapcsolata.³⁰ A közösség megosztottá vált. A legtöbben – nem mindenki – Pál pártján álltak az illetővel szemben. A 2,6 alapján tudunk erre következtetni, hiszen ott arról olvashattunk, hogy a „többség” megbüntetett egy személyt, aki a konfliktusért felelt.³¹ Innentől kezdve pedig már nem is meglepő talán, hogy az egész levélnek a gerincét éppen ezért az apostoli tekintély támadása és védelmezése határozza meg.³²

Pál apostol tapintatosan elhallgatja annak az illetőnek a nevét, aki megbántotta. A levél első olvasói minden bizonnyal tudhatták, kire gondol. Az apostol nem akar személyeskedni, hiszen a gyülekezet szempontjából nem a személyen lesz a hangsúly, hanem a kialakult helyzeten, éppen ezért az is tisztázatlan tény marad, hogy ez a gyülekezeti tag mivel vádolta őt.³³

A levél további részeiben már nem található utalás az apostolt megbántó gyülekezeti tagra, viszont annál többet olvashatunk egy csoportról, amely kívülről óvakodott be a gyülekezetbe (2Kor 11,4),³⁴ hogy a gyülekezetet kivonja Pál befolyása alól, és ezzel elcsábítsa Krisztustól, mint ahogyan egykor a kígyó rászedte Évát (2Kor 11,2k).³⁵ Biztosak lehetünk abban, hogy egy Pál apostollal szemben konkuráló misszió jött tehát létre.³⁶ Ugyanakkor nem szabad elmenni amellett a tény mellett sem, hogy a külső csoportok hatása önmagában nem feltétlenül elegendő, hiszen a gyülekezet kritikája is lehet mindez, akik nyitottak lehetettek az ellenfelek propagandájára.³⁷ Ezért nem lehet eleget hangsúlyozni ebben az esetben (valamennyi történelmi korszakban igazából), hogy a gyülekezet védekezésének állandósulnia kell, és ébernek kell lennie.³⁸

Láthatóvá válik, hogy Pál már a levél első felében is szól azokról, akik „szatocszkodnak az Isten igéjével” (2Kor 2,17),³⁹ és akik – ellentétben az apostollal – „álnokul viselkednek, és meghamisítják Isten Igéjét” (2Kor 4,2; 2Kor 11,4).⁴⁰ Feltehetően őket jellemzi majd így a 11,13-ban: „Az ilyenek álapostolok, álnok (gyülekezeti) munkások.” Lehetséges, hogy a levél írása, illetve diktálása közben újabb hír érkezett viselt dolgairól, és ezért kell még az utolsó fejezetekben leleplezni őket, és mindenképpen szeretné felnyitni a gyülekezet szemét a veszélyre.⁴¹ Fontos erre figyelni, hiszen a hitezés, az álhit, a Krisztus nevével történő visszaélés mindig több kárt okoz az egyháznak, és nehezebben kivédhető, mint az ellenség nyílt támadása.⁴²

29 CSERHÁTI: i. m., 22.; BULTMANN: i. m., 51.; VARGA: i. m., 233.

30 BULTMANN: i. m., 51.

31 SCHMELLER, Thomas: „Sail on silver girl” Zum Aufbau des zweiten Korintherbriefs, in BECKER, Eve-Marie – LÖHR, Hermut (Hrsg.): *Die Exegese des 2 Kor und Phil im Lichte der Literaturkritik*, Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 2020, 177–196, 182.

32 TÖKÉS: i. m., 5.; VARGA: i. m., 234–235.

33 CSERHÁTI: i. m., 22–23.

34 CSERHÁTI: i. m., 23.; KEENER: i. m., 225.

35 CSERHÁTI: i. m., 23.; TÖKÉS: i. m., 335–336.; KÄSEMANN: i. m., 15.

36 BULTMANN: i. m., 204.

37 WOLFF: i. m., 213.

38 TÖKÉS: i. m., 336.

39 CSERHÁTI: i. m., 24.; ABLONCZY: i. m., 35.

40 CSERHÁTI: i. m., 24.; TÖKÉS: i. m., 117.; BULTMANN: i. m., 205.; WOLFF: i. m., 58.

41 CSERHÁTI: i. m., 24.; TÖKÉS: i. m., 351–352.

42 TÖKÉS: i. m., 352.

Pál soraiból nem derül ki egyértelműen, hogy ezek a gyülekezetbe érkezett testvérek milyen irányzathoz tartoznak, hiszen a különböző megjegyzések alapján nem teljesen tiszta a kép.⁴³ Ahhoz, hogy az ellenfelek kilétét meghatározhassuk, szükséges, hogy főbb jellemvonásaikat összegezzük. Néhány alapvonás kirajzolódik, érzékelhető. Vegyük ezeket szemügyre!⁴⁴

- a. A gyülekezetek anyagi támogatását igénylik (2Kor 2,17; 11,20), és Pált, aki a gyülekezetektől nem fogad el anyagi támogatást, erősen bírálják (2Kor 11,7kk; 12,13k).⁴⁵ Próbálják Pál tekintélyét aláásni a gyülekezetben.⁴⁶
- b. Ajánlólevelük van (2Kor 3,1), de nem tudjuk meg, hogy kitől. Elképzelhető, hogy magától a jeruzsálemi gyülekezettől.⁴⁷
- c. Krisztus igazi „apostolainak” tekintik magukat. Ennek igazolására különféle erőmegnyilvánulásokra, rendkívüli élményekre és csodákra hivatkoznak (2Kor 11,13k, 12,1-12).⁴⁸ Bizonyára erre a tekintélyes összeköttetésre hivatkoznak, hiszen nem lehet véletlen, hogy Pál kissé ironikusan „fő-fő apostoloknak” titulálja őket, illetve megbízóikat (2Kor 11,5; 12,11).⁴⁹
- d. Pál ellenfelei különleges adottságaikkal büszkélkednek. Az egyik ilyen hivatkozás talán éppen arra vonatkozik, hogy Jézust már feltámadása előtt ismerték (2Kor 5,16).⁵⁰ Többen elképzelhetőnek látják, hogy palesztinai zsidó keresztyénnel lehet dolgunk, különben nem kellene az apostolok dicsekvésével szembeállítania a maga „nemesi levelét” (2Kor 11,21kk).⁵¹
- e. Pál mégis leginkább azért marasztalja el őket, mert megítélése szerint „más Jézust hirdetnek... más lelket kínálnak... más evangéliumot képviselnek...” (2Kor 11,4). Nem azt, amelyben Pál szolgálata révén részük lehetett. Különösen a „más evangélium” meghatározás emlékeztet a galáciai gyülekezetekben fellépő tévtanítókra.⁵²

43 CSERHÁTI: i. m., 24.

44 KOC SIS: i. m. 454.; Persze tudomásul kell vennünk, hogy a levélben Pál nem ad róluk sem rendszerező, sem kimerítő jellemzést, hiszen a közvetlen olvasók nagyon jól ismerhették ezeket a személyeket.

45 CSERHÁTI: i. m., 24.; KOC SIS: i. m., 454.; WOLF: i. m., 5.

46 WOLF: i. m., 5.; PERES Imre: 2 Korinthus 5,1-10 – Földi test – mennyei hajlék, *Igazság és Élet*, 15. évfolyam, 2021/4, 705–717, 711.

47 CSERHÁTI: i. m., 24.; KOC SIS: i. m., 454.; TÖKÉS: i. m., 89.; WOLFF: i. m., 58.; Tökésnél és Wolfnál olvashatunk arról, hogy a jeruzsálemi ajánláson kívül más is szóba jöhet.

48 CSERHÁTI: i. m., 24.; KOC SIS: i. m., 454.; TÖKÉS: i. m., 352–353.; WOLFF: i. m., 5.; PERES: Pál apostol túlvilági látomásai, 53.; Peres Imre hívja fel arra a figyelmünket, hogy a 2Kor 12,1-10-ben Pál apostol zsidó apokaliptikus gondolkodásmódjáról is olvashatunk (harmadik égisz való emelkedés, mennyei paradicsom).

49 CSERHÁTI: i. m., 24.; KOC SIS: i. m., 454.; TÖKÉS: i. m., 352–353.; WOLFF: i. m., 5.; Wolff szerint vitatott, hogy kik lehetnek pontosan a fő/igazi apostolok. Egyfelől gondolhatunk rá, hogy bizonyos jeruzsálemi apostolok, vagy lehetséges, hogy Pál így nevezi ironikusan az ellenfeleit.

50 KEENER: i. m., 184.; WOLF: i. m., 6.; CSERHÁTI: i. m., 24.

51 CSERHÁTI: i. m., 24.; WOLF: i. m., 6.

52 CSERHÁTI: i. m., 24.; TÖKÉS: i. m. 337.; WOLF: i. m., 214.; KÄSEMANN: i. m., 17.; KEENER: i. m., 227.

A következőkben megpróbálunk kísérletet tenni arra nézve, hogy pontosan mit is vethettek az apostol szemére. Kifogásaikból tekintélyes gyűjteményt állíthatunk össze.

- a. Nem igazi apostol, mert nincs ajánlólevele, amelyet feltehetően a jeruzsálemi gyülekezettől kellett volna kapnia (2Kor 3,1; 4,2; 5,12; 6,4; 10,12.18; 12,11).
- b. Pál apostol szemére vetették, hogy az ígéreteiben nem lehet megbízni (1,15kk; 13,6).
- c. Úgy vélik, szemtől szemben alázatos, míg távollétében és leveleiben határozott és bátor (2Kor 10,1.10).
- d. Külső megítélés szerint úgy látják, testi megjelenése szárnalmas, beszéde megvetésre méltó (2Kor 10,10; 11,6).
- e. Véleményük szerint test szerint él és nem rendelkezik a Lélek teljességével (2Kor 10,2).
- f. Azt a rágalmat kapja, hogy más missziói területébe avatkozik bele. (2Kor 10,15kk).
- g. A kialakult renddel ellentétben nem a gyülekezet adományaiból él (2Kor 11,7k; 12,13; lásd még: 1Kor 9,3kk).⁵³

Amit igazából biztosan tudhatunk még, hogy a támadás kívülről érkezik vándormisszionáriusok részéről, melynek hatására a gyülekezeti helyzet megváltozott.⁵⁴

A legnehezebb feladat az ellenfelek csoportjával kapcsolatban a korai keresztyén irányzatok között elhelyezni mindazt, amit képviselnek. Maradéktalanul egyetlen általunk ismert irányzatba sem férnek bele.⁵⁵ Felmerülhet a kérdés, hogy biztosan egy csoportról beszélünk? Biztosan homogén csoporttal állhatunk szemben? A következőkben megnézzük, milyen irányzatok jöhetnek szóba a második korinthusi levél kapcsán ebben a témában.

- a. Bultmann, Schmithals és Dinkler gnosztikusokat lát bennük, akikkel Pálnak már az első levél megírásakor is számolnia kellett.⁵⁶ Ennek a feltételezésnek némileg ellentmond az a körülmény, hogy ezek az emberek „kívülről jöttek” (2Kor 11,4) a gyülekezetbe, és szoros kapcsolatban álltak a zsidósággal (11,21bkk). Itt érdemes megjegyeznünk Klauck szellemes megjegyzését, amely némiképp igazságot szolgáltat Bultmann és társai véleményének: „Az ellenfelek eredményeiket nemcsak annak köszönhetik, amit magukkal hoztak, hanem annak is, amit a gyülekezetben találtak.”⁵⁷ Más Jézust és más Szentlelket hirdetnek, és más evangéliumot hoznak (2Kor 5,16).⁵⁸ A gyülekezet védelmére való tekintettel fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy abban a korban vagyunk, amikor még nincsenek leírva az evangéliumok. Több monda, inspiratív jellegű tanítás is jelen volt, amelyek zavart okozhattak.⁵⁹ A gnosztikus tanok közé tartozott a test megvetett volta és a „meztelen lélek” emelkedettsége, illetve a mennyei „ház”.⁶⁰

53 CSERHÁTI: i. m., 25.

54 WOLFF: i. m., 5–6.

55 CSERHÁTI: i. m., 25.

56 Uo., 25.; KOCIS: i. m., 454.; BULTMANN: i. m., 205.

57 CSERHÁTI: i. m., 25.

58 BULTMANN: i. m., 205.; PERES: Pál apostol túlvilági látomásai, 40–41.

59 PERES: Pál apostol túlvilági látomásai, 41.

60 Uo., 13.

- b. Hellenista zsidókeresztény vándorprédikátoroknak tartja őket F. Lang és Ch. Wolff. F. Gogarten egyenesen az ApCsel 6. fejezetéből ismert és István köréhez tartozó „diakónusok” között keresi őket. D. Georgi és Bornkamm szerint ezek az emberek még azt a hellenisztikus igényt is megfogalmazták, hogy az Isten emberének csodatévő erővel rendelkező „isteni emberre” kell válnia. Bár sikerteológiájukra némi utalás Pál kritikájából is kiolvasható, ajánlóleveleik alapján mégis inkább palesztinai kötődést kell sejtenuünk a háttérben.⁶¹ Mindezek mellett ezek a vándorprédikátorok Pál apostol munkáját, jelentőségét elvitatták (2Kor 11,5; 12,7).⁶²
- c. Az egész 2 Kor át van szöve zsidó ellenségeskedéssel, így rájuk is gondolhatunk.⁶³ Schoeps, J. Jervell, valamint Feine-Behm-Kümmel nézete szerint a zsidó eredetű kereszténység már Galáciában (Gal 1,6kk; 2,4kk; 5,2kk) és Filippiben (Fil 3,2kk) aknamunkát folytató szélsőséges judaista ágának képviselői érkeztek Korinthusba, még ha ennek az irányzatnak néhány tipikus jegyére – körülmetélkedés vagy a kultikus tisztaság betartásának követelése – Pál soraiiban valóban nem találunk utalást. Ezen túlmenően többek között Schlatterrel, Barrettel és Käsemann-nal együtt igen valószínűűnek kell tartanunk, hogy az ellenfelek a jeruzsálemi apostolok tekintélyére támaszkodtak (vö. 2Kor 11,5kk; 11,12kk). Pál apostol nagyon egyszerűen foglalja össze a tanításukat, egyszerűen megfogalmazva: „más evangéliumot” hirdetnek (Gal 1,6kk és 2Kor 11,4).⁶⁴ Az is elképzelhető, hogy az ellenfelek valamilyen módon a rabbinisztikus törvényértelmezés betartását is szorgalmazták. Erre enged következtetni az a szemrehányás, amellyel Pál a korinthusiakat illeti: „Eltűritek ugyanis, ha valaki titeket leigáz.” Mert így fejezi ki másutt is azt az erőszakos fellépést, amellyel egyesek a törvényeskedés igáját pogány eredetű hívőkre akarják kényszeríteni (vö. Gal 2,4).⁶⁵ Szintén a zsidó származás gondolatát erősíti, hogy Ábrahám utódainak tartották magukat, és rendelkezhettek az akkor eléggé elterjedt zsidó apokaliptikus vagy misztikus ismeretekkel.⁶⁶

Amit megfigyelhetűnk, hogy az apostol elleni támadások mögött alapvetően keletről érkezők állnak.⁶⁷ Ők elsősorban a többségében pogány eredetű keresztényekből álló gyűlekezeteket vették célba, mint például a galáciai gyűlekezeteket, majd pedig a filippi és korinthusi gyűlekezet kerül sorra. Ennek a mozgalomnak az élharcosai elég rugalmasak ahhoz, hogy tekintetbe vegyék az egyes gyűlekezetek sajátosságait. Galáciában követeléseik még igen szélsőségesek (Gal 5,3). A körülmetélkedést ugyan Filippiben is erőltetik (Fil 3,2k), de úgy tűnik, hogy ebben az apostolt odaadóan szerető gyűlekezet-

61 CSERHÁTI: i. m., 25–26.; KOCSIS: i. m., 455.; WOLFF: i. m., 6.; Kocsisnál olvashatunk arról, hogy ők a földi Jézust diadalmas Úrnak és Lélek-hordozónak tekintették, és semmilyen különbséget sem tettek a földi és a megdicsőült létmódja között.

62 KUSTÁR: i. m., 166.; KEENER: i. m., 227.

63 TÖKÉS: i. m., 7.

64 CSERHÁTI: i. m., 26.; KUSTÁR: i. m., 166.; KÄSEMAN: i. m., 61.

65 CSERHÁTI: i. m., 26.; KOCSIS: i. m., 454.

66 PERES: Pál apostol túlvilági látomásai, 12.

67 CSERHÁTI: i. m., 27.

ben már nem látják tanácsosnak az ő hitelét elrontani. Korinthusban viszont az utóbbi törekvés a támadás fő iránya. Nem véletlen tehát, hogy az apostol viszontagságainak katalógusában a veszedelmek között „az áldestvéreket” is felsorolja (2Kor 11,26).⁶⁸

Mindezeknek ellenére, a levél adatai Kocsis szerint nem teszik lehetővé, hogy a fentebb felsorolt nézetek bármelyike mellett egyértelműen elkötelezzük magunkat. Ugyanakkor megfontolandónak tartjuk azt a felvetést, miszerint nem biztos, hogy az ellenfelek teljesen homogén csoportot alkottak. Valószínűleg arról lehet szó, hogy a kívülről (Palesztinából?) érkezett zsidó-kereszténynek egyes korinthusi entuziaszta személyében támaszt nyertek a Pál elleni támadásukhoz (ld. R. E. Brown, H.-J. Klauck; J. Murphy-O'Connor).⁶⁹ Ezt a véleményt erősíti Peres Imre is, aki szerint „Pál apostolnak valószínűleg nem csak egy ellenfél-csoporttal kellett hadakoznia, hanem akár több olyan kör tagjaival vagy vezéregyéniségekkel, akik különböző teológiai álláspontokon álltak.”⁷⁰

A fentiek ismeretében arra az álláspontra juthatunk, hogy valóban nehéz eldönteni, hogy kik lehetnek pontosan az ellenfelek. Minden jel arra utal, hogy nagy valószínűség szerint többféle támadással, csoporttal kellett szembenéznie Pál apostolnak. Ezért Kocsis Imre és Peres Imre véleménye áll hozzám a legközelebb. Meglátásom szerint Pálnak több fronton, többféle teológiai érveléssel szemben kellett megállnia a helyét.

2. Megoldás

2.1 Pál megoldása a konfliktusok kezelésében

Pál apostol egyáltalán nem volt tehát könnyű helyzetben, hiszen több fronton kellett neki harcolnia Krisztus ügyéért. Mi vagy éppen kik segíthettek? A levél több részében olvashatunk erről.

A gyülekezet helyreállítása érdekében Pálnak minimum 5 dologra szüksége van, melyek a következők: szeretetközösség, munkatársak, teljes engedelmesség, békülés és hitelesség. A következőkben ezeket fogjuk megvizsgálni a korinthusi valóság tükrében.

2.1.1. Szeretetközösség

A szeretetet fontos folyamatosan hangsúlyozni, hiszen Pál apostol nem ellenség, hanem szövetséges. A 2Kor 1,24-ben azt is olvashatjuk, hogy „a ti örömtökért fáradozunk”. A feszültség fokozása helyett az örömszerzés az a szempont, amely minden mást megelőz.⁷¹ Érdekes megjegyezni, hogy Pál apostol ebben a helyzetben, a 2Kor 1,24-nél a védő, békéltető levelek világát, műfaját használja. A békéltető levelek általában nem hívták fel a figyelmet arra, ami megosztottságot okozhatott a kapcsolatban (Plinius, ep. 1.5.1.11.). Az ókori védőbeszédekben az ember tagadhatta a cselekedetet. Véletlennek vagy ártatlan szándéknak lehetett titulálni. Aki elmulasztott írni vagy meglátogatni

68 Uo.; WOLFF: i. m., 6.; KÄSEMANN: i. m., 16.; KEENER: i. m., 145.

69 KOCIS: i. m., 455.

70 PERES: Pál apostol túlvilági látomásai, 13.

71 CSERHÁTI: i. m., 85.; KEENER: i. m., 145.

valakit, megmagyarázhatta, hogy ezt a másik idejének vagy jólétének figyelembevételéből tette (Fronto, Ad M. Caes. 3.13.3).⁷²

Pál apostol a levelében a visszaemlékezés, majd az apostoli hivatal apológiai egységet (2,14-7,4) követően Pál személyes szavakkal kéri a korinthusiaktól a *szeretetközösség* helyreállítását (6,11-13 + 7,2-4).⁷³ Pál apostol tudja, hogy az igazi baj nem az lesz, hogy van-e ellentét a gyülekezetben, hanem sokkal inkább az, hogy megmarad-e a korinthusi közösségben a szeretet? Az a bizonyos szeretet, amely ki tudja hordani ezt a meghasonlást úgy, hogy végül is a kiengesztelődés és az öröm kerekedik felül. Pál örömmel éli meg, hogy ebben a kellemetlen helyzetben mégsem mondott csődöt a gyülekezet szeretete. A közte és a gyülekezet közössége között támadt feszültség eredetét abban a fellépésben és támadásban kell keresnünk, amelyet valaki ellene intézett.⁷⁴ Sosem téveszthetjük szem elől, hogy a gyülekezeten belül kapcsolatok legdöntőbb mozgatórugója az mindig a szeretet legyen. Nincs olyan probléma tehát, amely felülírhatná Jézus Krisztus szeretetét a gyülekezeten belül.⁷⁵ Kifejezetten fontosnak tartom ezt, hiszen a szeretet, jószándék mindig oldja a bizalmatlanságot.

2.1.2. *Munkatársak*

Krisztus szeretete rengeteget jelent a közösségben tehát, de a gyülekezeti valóságot, életet nem lehet helyrehozni a szolgatársak nélkül. Szükség van a *munkatársakra*. Pál gyakran említi a munkatársait (pl. 2Kor 1,19), akik ugyanabban a szolgálatban állnak, még akkor is, ha a felelősség terhe elsősorban Pál apostol vállát nyomja.⁷⁶ Ezt a gondolatot erősíti a 2Kor 8,16 is, ahol arról olvashatunk, hogy Titusz és két további testvér előre lett küldve. Elküldésüknek minden bizonnyal az lehetett a célja, hogy a szolgálatot segítsék és koordinálják. Erre a kontrollra nem azért volt szükség, hogy Isten ügye ne szenvedjen csorbát, nehogy az emberi mulasztás kihasson a fiatal keresztyén gyülekezetek lelkeségére.⁷⁷

Titusz előreküldésében viszont felfedezhetjük a görög-római diplomáciai szokásokat, hiszen a követet – jelen esetben Tituszt – fogadó gyülekezet pozitív vagy negatív reakciója egyenértékű a küldővel szembeni pozitív vagy negatív értékeléssel, így Pál Titusz barátságos fogadtatását már magára is vonatkoztathatta.⁷⁸ A küldöttek gyakran párokban utaztak (8,22), és három vagy több tagból álló delegációk (8,23) sem voltak szokatlanok fontos ügyek esetében.⁷⁹

72 KEENER: i. m., 161.

73 KOC SIS: i. m., 447.

74 CSERHÁTI: i. m., 88.

75 ABLONCZY: i. m., 29.

76 CSERHÁTI: i. m., 85.; BULTMANN: i. m., 44.; TÖKÉS: i. m., 49.; WOLFF: i. m., 35–36.; Pál egyébként Szilvánusz és Timóteus szolgatársait említi, mert ők álltak a legközelebbi kapcsolatban a korinthusiakkal (1Kor 4,17, 16,10; 2Kor 1,1, ApCsel 18,5).

77 KÓKAI-NAGY VIKTOR: 2Korinthus 9,6-15 – Adakozz, ne aggódalmaskodj, *Igazság és Élet*, 5. évfolyam, 2010/3, 433–439, 433.; KEENER: i. m., 209.

78 SCHMELLER: i. m., 194–195.; KEENER: i. m., 209.

79 KEENER: i. m., 209.

A korinthusi levelekben (is) arról van szó, hogy most ők is Isten munkatársai (1Kor 3,9; 1Thessz 3,2; Kol 4,11) abban, hogy az emberek hitre jussanak. Isten bevonja őket szabadító munkájába, és ez az apostoli küldetés legfőbb méltósága. Ha tehát az üdvösség elnyerésében nem is lehet szó együtt munkálkodásról, mégis mások üdvössége érdekében Isten eszközül használja elhívott szolgálait. A szolgálatuk végső célja, hogy nyomában öröm támadjon. Pál az örömet említi fáradozásuk értelmének. A szomorúság csak átmeneti eszköz, időszak ennek érdekében (2Kor 7,8kk). A hit és öröm ugyanis együtt jár, hiszen a hit az evangélium, vagyis az örömhír hirdetésére adott válasz. Pál nem vonja kétségbe, hogy a korinthusi keresztyének szilárdan állnak a hitben. Most viszont minden jel arra utal, hogy azért kerül a hangsúly az örömrre, mert a feszültség fokozása helyett az örömszerzés az a szempont, amely minden mást megelőz Pál úti-terveinek kialakításában. Hiszen nem vonja kétségbe, hogy a korinthusi keresztyének szilárdan állnak a hitben. Hitüket tehát nem kétségbe vonja, hanem mozgósítja, hogy az végül is Isten szerint való örömben torkolliék.⁸⁰ Ilyen értelemben a szomorúságnak (akárcsak egy betegségnek) nem szabad leuralnia a lelket. Jönnie kell ugyan, de csak továbblendítő eszközként, akárcsak az orvosság a betegségnél.⁸¹

2.1.3. Teljes engedelmesség

Amellett, hogy nem titkolta szomorúságát a történetek miatt, levelével el akarta indítani a rendeződés folyamatát, hogy tapasztalatokat szerezhessen helytállásukról. Úgy is megközelíthetjük ezt a kérdést, hogy a korinthusiak hite vizsgázik, van-e annyi erő benne, hogy a „teljes engedelmességre” fusssa belőle, vagyis minden tekintetben pontot tud-e tenni a közösség az ügy végére (2Kor 10,5-6).⁸² Az engedelmességre, a helyes evangélium értelmezésre kéri őket Pál, ami a jelenlegi helyzetben az apostollal szembeni engedelmisséget is jelenti.⁸³

Végül is Pál azt szeretné az egész esetből leszűrni, hogy tudnak-e a korinthusiak keresztyén módon megromlott és feszültté vált kapcsolatokat rendezni úgy, ahogyan azokat a hit alapján rendezni kell? Együttal pedig bátorítja is őket ennek megtételére.⁸⁴

2.1.4. Kibékülés

A kibékülésben rejlik ugyanis az új teremtetés titka, hiszen — Pál szavainak megfelelően — az az Isten viszi végbe az új teremtetést, aki Krisztus által kibékített minket magával, és küldötteinek adta a kibékítés szolgálatát (2Kor 5,17-19). Isten Krisztusban kibékítette a világot magával, nem számítva be az ő vétkeiket, és elrendelve közöttünk a *kibékülés* ígéjének hirdetését.⁸⁵ A kibékülés érdekében az apostolra bízott és általa – többek között

80 CSERHÁTI: i. m., 85.

81 TÖKÉS: i. m., 236.

82 CSERHÁTI: i. m., 90–91.

83 BULTMANN: i. m., 188.

84 CSERHÁTI: i. m., 90–91.

85 CSERHÁTI: i. m., 200–202.; TÖKÉS: i. m., 175–176.; WOLFF: i. m., 128–129.; PERES: Pál apostol túlvilági látomásai, 43.; KUSTÁR: i. m., 166–167.; VARGA: i. m., 235.

a korinthusiak körében – végzett szolgálatnak vet szélesebb alapot. Amiért ugyanis ő fáradzik, nem alkalmi, mellékes történelmi epizód, hanem az egész emberiséget érintő, egyedülálló fordulat következménye, amelynek a jelentőségét az adja, hogy mind e mögött maga Isten áll.⁸⁶ Ő Krisztusban kötött békét, vagyis ennek a békének Krisztuson kívül nincs más feltétele, biztosítéka, és határidőhöz sincs kötve.⁸⁷ A kibékülés ajánlata Isten részéről az egész embervilágnak szól, és ezért a kiváltság mindenkié.⁸⁸

Pált mindig is a béke iránti vágy vezérelte. A 13,11-ben Pál a gyülekezetet örömmre hívja: Ennek meg kell persze felelnie az ő örömének (13,9), azaz hogy a Korinthusban megtapasztalt erő miatt érzett öröme a gyülekezet örömévé válhasson. Ilyen értelemben a levél zárása is megerősíti, hogy Pálnak minden körülmények között békítő szándéka van.⁸⁹

Vizsgáljuk meg, hogy emberi oldalról nézve milyen eszközei voltak Pál apostolnak a kibékülésre nézve. Mindenképpen meg kell jegyezni, hogy Pál nem rejtí véka alá a problémákat. Őszintén beszél a konfliktusról, a nehézségekről, az érzelmeiről. Beszámol a sérelmekről. Beszél az időközben megesett „fájdalmas látogatásáról” (2Kor 2,1). Ő döntött így, minden jel szerint lelkipásztori megfontolásból, mivel nem volna jó, ha megismétlődne az a meghasonlás, amely a második látogatásakor támadt közte és a gyülekezet között (2Kor 2,5; 7,12).⁹⁰ Ez nemcsak azt hordozza magában, hogy nem akar szomorúságot okozni, de ebben a gondolatban az is jelen van, hogy nem szeretne szomorúságot sem elszenvedni.⁹¹ Pál az érzelmeit is meri vállalni, ennek bizonyítéka már az is, hogy el meri ismerni, hogy „könnyhullatással írt”. Feltárta a gyengeségeit, az aggodalmait, a rettegését, nyomorúságát (2Kor 7,5-6; 12,7-10). Beszél a vigasztalódásáról, a harcairól és az ezzel együtt járó mindent felülmúló örömről. Mindez pedig akkor válhat teljessé, ha mindezt a korinthusi gyülekezettel is megoszthatja. Erre még mindenképpen szükség volt, hogy lezárulhasson az a feszültségekkel teli, válságos időszak, amely Pál és a gyülekezet között bekövetkezett. Így sorolta fel a 7,5-ben lépésről lépésre a megvigasztalódást és örömet kiváltó okokat.⁹²

Hozzá tartozik az igazsághoz, az őszinte kommunikációhoz, hogy Pál kész elismerni a gyengeségeit, a szolgálat erőpróbaát. Ő is tud gyenge lenni, nem beszél jól (1Kor 4,10; 9,22; 2Kor 10,10-11).⁹³ A gyengeség az apostol számára ugyanakkor nem csak akadály, amely által az isteni erő megtapasztalható, hanem azon túlmenően cselekvésének feltétele, a krisztusi erő jelenlétének biztosítéka, az Isten megnyilvánulása földön.⁹⁴ Meg vagyunk róla győződve, hogy béketeremtő erő lehet az őszinte beszéd, ez az alázat. Az egyenes őszinte beszéd, kommunikáció már egy eszköz arra nézve, hogy a feszültség jobban ne mérgesedjen el.

86 CSERHÁTI: i. m., 200–202.; TÖKÉS: i. m., 176.

87 CSERHÁTI: i. m., 200–202.; TÖKÉS: i. m., 176.

88 CSERHÁTI: i. m., 200–202.

89 SCHMELLER: i. m., 186.

90 CSERHÁTI: i. m., 85.; TÖKÉS: i. m., 66.

91 BULTMANN: i. m., 49.

92 CSERHÁTI: i. m., 245.; TÖKÉS: i. m., 228–231.

93 CSERHÁTI: i. m., 352–353.; TÖKÉS: i. m., 131.

94 KÄSEMANN: i. m., 39.; BULTMANN: i. m., 117.

A kibékülés során szükség van a következetességre, fegyelemre is, hiszen a béke az nem csupán szép szavakból, gondolatokból áll. Pál apostol a mostani levelében örömmel nyugtázza, hogy a gyülekezet szeretete nem fogyott el. A gyülekezet és Pál közötti feszültség forrását abban a támadásban kell keresnünk, amelyet valaki ellene intézett. Pál fel is szólítja a közösséget, hogy fegyelmezzék meg azt a személyt, aki megsértette őt (2Kor 2,5-6), hiszen megosztotta tette a közösséget.⁹⁵ Szükség is van erre a következetességre Pál részéről, hiszen a test egyik tagjának fájdalma az egész Krisztus-testnek fájdalmat jelent, illetve kell(ene) jelentenie (Róm 12,5; 1Kor 12,26). Nem létezhet Krisztus-közösség ott, ahol a tagok közül bárki rejtve vagy nyilvánosan megbánthat másokat. Nincs helye az elhallgatásnak vagy takargatásnak.⁹⁶

Amikor már látszódtott, hogy a bűn kezd rendeződni, akkor maga Pál kérte a közösséget, hogy bocsássonak meg, és vigasztalják meg az elkövetőt, nehogy a kelletténél nagyobb szomorúság eméssze ezt a személyt (2Kor 2,7-8). Fontos lépés ez, mert ilyen értelemben a fegyelmezés után a helyreállítás következhet, hiszen a megromlott kapcsolatot nem a felejtés, hanem csakis a megbocsátás segítheti elő. Ez a megbocsátás nem lehet felszínes, ezért kéri az apostol, hogy tanúsítsanak iránta szeretetet.⁹⁷ A gyülekezet részesítse kegyelemben ezt a sértő személyt (charisz – kegyelem), vagyis elnézésben; adjon neki felmentést. Ne tartsák többé nyilván az elkövetett bántást.⁹⁸ Mivel maga Pál kérte a bűnös megbüntetését, így neki van joga kijelenteni, hogy elegendő volt a fenyítés.⁹⁹

A kibékülésben nem lehet eleget hangsúlyozni a személyes találkozások fontosságát, de amikor Pálnak erre nem volt lehetősége, akkor számíthatott a munkatársaira, akik segítették a kommunikációt (2Kor 7,6-16).¹⁰⁰ Titusz volt az a személy, aki segített. Bár természetesen nem azon van a fő hangsúly, hogy Titusz megérkezett, hanem a jó híren, amelyet hozott.¹⁰¹

A békülés tekintetében pedig mindenképpen szükséges kifejezésre juttatni a közös szolgálat, ügy fontosságát. Pál apostol nem személyes ellentétként kezeli ezt a konfliktust, hanem sokkal inkább szeretné azt bemutatni, hogy a békéltetés küldetése közös ügy. Mindenkinek a küldetése, szolgálata (2Kor 5,18-20).¹⁰² A közös küldetés hangsúlyozása segíthet túljutni az ellentéteken, sérelmeken.

2.1.5. Hitelesség

A hit igényli a *hitelességet*. Az apostol ebben a levélben mindent meg is tesz azért, hogy apostoli megbízatásának ellenfelei által megkérdőjelezett becsületét, hitelességét viszszaszerezze a korinthusiak szemében (2Kor 6,3-4).¹⁰³ Pál apostol leszögezi, nem tett

95 SCHMELLER: i. m., 182.; CSERHÁTI: i. m., 88–89.

96 TÖKÉS: i. m., 67.

97 CSERHÁTI: i. m., 89–90.

98 TÖKÉS: i. m., 69.; BULTMANN: i. m., 53.

99 BULTMANN: i. m., 53.

100 CSERHÁTI: i. m., 245.

101 BULTMANN: i. m., 57.

102 CSERHÁTI: i. m., 200–202.; TÖKÉS: i. m., 176.

103 CSERHÁTI: i. m., 219.; TÖKÉS: i. m., 189–190.

semmiféle olyan dolgot, amellyel szolgálata hitelét kétségbe vonhatnák.¹⁰⁴ Fel kell figyelniünk a pontos fogalmazásra: amikor megbízatása becsületéért küzd, nemcsak magát akarja tisztázni. Pál apostol tiszteli annyira Urát és a Krisztus ügyét, hogy magától a szolgálattól igyekszik távol tartani a gyalázatot, mert ha a szolgálattal megbízottak közül akárcsak egynek is rácsafol az élete küldetésére, a többiek hitelét is rontja. Ezt pedig az egész szolgálat megsínyli.¹⁰⁵

Pál megvédi a hitelességét. Az apostol igazolni szeretné, hogy szolgálatát az egyenesség határozza meg (2Kor 1,12). Pál szolgálata mindenképpen hitelt érdemlő, nem volt sosem kétszínű. Pál dicsekvése arra irányul, hogy kétszínűség és ravaszkodás helyett ahhoz illő „szentségben és egyenességben” viseli magát mindenütt a világban, akit képvisel, és akinek a nevében szól, azaz Istenhez méltóan. Tehát nem szedi rá a hallgatóit az emberi lét legfontosabb pontján, az Istennel való kapcsolat területén, vagyis nem él vissza bizalmukkal. Ez a gyanú a levél néhány megjegyzéséből kivethetően (2,17; 4,2; 10,2; 12,16) felmerülhetett az egyes gyülekezeti tagok szívében, de elültethették a gyülekezetben a befurakodott „álapostolok” (2Kor 11,13) is.¹⁰⁶ Pál hitelességét erősíti, hogy nem a korinthusiak személye ellen, hanem a téves elképzeléseik ellen harcol (10,1-2).¹⁰⁷

Az egyik legnagyobb támadás Pál apostol ellen a pusztá tény volt, amikor megígérte, hogy meg fogja látogatni a közösséget, de végül nem megy el (2Kor 1,15kk). Pál apostol arról beszél, hogy nem a hanyagság vagy megbízhatatlanság vádja miatt nem ment el. Valóban nem tartotta meg a meglátogatásukra vonatkozó ígéretét, de az irántuk való kíméletből nem ment el mindeddig Korinthusba. Az apostol végig a közösség érdekeit tartotta szem előtt, amikor változtatott útítervén, és Makedóniába ment először, mert úgy ítélte meg, hogy abban az esetben, ha ígéretének megfelelően előbb megy közéjük, amikor még feszült és áldatlan légkör fogadta volna. Pál érezte, hogy ha ebben az időszakban jelenik meg a korinthusi közösségben, akkor csak rontott volna a helyzeten.¹⁰⁸ Pál a megbízhatatlanság vádját némileg dogmatikusan is védi (2Kor 1,19-22). A korinthusiaknak bíznia kellett volna benne, ezért Istenre hivatkozik tanúként. Pál rámutat arra, hogy lehetetlen az, hogy akik Krisztussal kapcsolatban vannak, azok megbízhatatlanok legyenek „igen” és „nem” tekintetében. Mivel a korinthusiak Pállal Krisztusban összekapcsolódva élnek, bízniuk kellett volna benne.¹⁰⁹

Pál apostol a hitelesség szempontjából azért is állhat előttünk példaképként, mivel Pál az evangélium döntő kérdéseiben nem ismeri a kompromisszumot (2Kor 6,15). Pálnak pedig ez a határozott hozzáállása érezhető az egész levélben.¹¹⁰ Nincs köztes állapot a hit döntéseinek tekintetében: hívó vagy nem hívó emberek vannak. Pál apostol éppen ezért fontosnak tartja hangsúlyozni, hogy ilyen értelemben a hit terén nincs

104 WOLFF: i. m., 138.; BULTMANN: i. m., 171.

105 BULTMANN: i. m., 171.; CSERHÁTI: i. m., 219.; TÖKÉS: i. m., 190.

106 CSERHÁTI: i. m., 63–65.

107 KEENER: i. m., 217.

108 CSERHÁTI: i. m., 45, 83.; KEENER: i. m., 161.

109 BULTMANN: i. m., 44.

110 TÖKÉS: i. m., 190.

köztes, átmeneti részük, hiszen a hívőknek a megmentés, megváltás a része, a nem hívőknek pedig a romlás (2Kor 2,15k).¹¹¹

2.2. Következtetések

Mindezek alapján egy pár következtetést megfogalmazhatunk, amelyek nélkül nem lehet egy gyülekezetet egyben tartani. Amelyek elengedhetetlenek a mai napig.

- a. A szeretetközösség és a békesség létrehozásán munkálkodni szükséges. A különböző nehézségeken felül kell emelkedni, és Jézus szeretete kell, hogy a közép-pontba kerüljön újra a közösségben. Amikor közösségeinkben a szeretetközösség és békesség helyett más van a középpontban, akkor érdemes elgondolkodni azon, hogy megfelelő úton haladunk-e előre szolgálatunk során?
- b. Munkatársak nélkül nem megy. Nem ment ez Korinthusban sem Pálnak, és szükséges megjegyeznünk, hogy nem működik ez ma sem máshogy. Sok lelkipásztor mindent magára vállal, pedig munkatársak nélkül nem megy. Munkatársakkal tud igazán kiteljesedni a szolgálatunk. Pál apostol sem tudta volna önmagában ezt a szolgálatot ellátni.
- c. Az engedelmisség és a hitelesség elengedhetetlen. A szolgálatot nem lehet máshogyan végezni. Teljes engedelmisség és hitelesség. Ez Pál apostol korában is így volt, napjainkban pedig különösképpen is. Egy olyan kort élünk most is, ahol kíváncsiak arra az emberek, hogy mennyire hiteles még az egyház, valamint az egyház szolgálata. Nagy felelősség ez, hiszen hitelességünk bukása esetén embereket veszíthetünk. Azért szükséges mindezt mindennél komolyabban vennünk, mert hitelességünk elvesztése során elsősorban nem az egyház veszít embereket, hanem Krisztus ügye.

ABSZTRAKT

A korinthusi gyülekezet arculata a második korinthusi levél tükrében.

A korinthusi gyülekezet életét próbatétek sora kíséri végig. Ebből következően Pál apostolnak sok fájdalmas pillanatot kellett megélnie. Számára két dolog mindenképpen csalódottságot okozott. Az egyik a pusztta tény, hogy a korábbi problémák még mindig nem oldódtak meg. A másik pedig az, hogy az eddigi kihívások mellett újak jelentek meg. Minden jel arra utal, hogy az eddigi belső feszültségek mellett ezúttal a problémák forrása kívülről érkezik. Nehéz pontosan körülhatárolni, hogy támadások milyen irányzathoz is köthetők pontosan. Annyi bizonyos, hogy nagy valószínűség szerint nem beszélhetünk homogén csoportról. Arról lehet szó, hogy a kívülről (Palesztinából?) érkezett zsidó-keresztények szövetségést találhattak néhány korinthusi hívőben, akikkel Pál ellen fordulhattak. Az apostolnak pedig orvosolnia kellett a kialakult helyzetet. Ebből kifolyólag Pál sokat fáradozott a szeretetközösség, békesség kialakításán. Fel kellett ismernie, hogy ez egyedül nem fog neki menni, ezért volt szüksége a munkatársaira.

¹¹¹ WOLFF: i. m., 150.; VARGA: i. m., 238.

Végül pedig a mindenkori egyház akkor szolgálhatja az Úr ügyét igazán, ha engedelmes, hiteles szívvel vállalja a küldetését, az evangélium hirdetését.

Kulcsszavak: 2Korinthus, újszövetségi bevezetés, feszültség, csalódottság, gyógyulás, útkeresés, hitelesség

ABSTRACT

The Profile of the Corinthian Church in Light of the Second Epistle to the Corinthians:

The life of the Corinthian church was accompanied by a series of trials. As a result, the apostle Paul had to endure many painful moments. For Paul, two things in particular caused disappointment. One was the simple fact that the earlier problems had still not been resolved. The other was that, alongside the existing challenges, new ones had emerged. All signs indicate that, in addition to the previous internal tensions, the source of the problems this time came from outside the community. It is difficult to determine precisely which movement or group these attacks can be attributed to. What seems certain is that we are most likely not dealing with a homogeneous group. It is probable that Jewish Christians arriving from outside (perhaps from Palestine) found allies among some believers in Corinth, with whom they could turn against Paul. The apostle Paul, therefore, had to remedy the situation that had arisen. Consequently, he devoted great effort to fostering a community of love and peace. The apostle had to recognize that he could not accomplish this alone, which is why he needed his co-workers. Finally, the Church of every age can truly serve the cause of the Lord only if it embraces its mission—the proclamation of the gospel—with an obedient and authentic heart.

Keywords: 2Corinthians, New Testament exegesis, tension, disappointment, healing, authenticity